

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 27. juuli 2021
(OR. en)

11082/21

DEVGEN 144
SUSTDEV 103
ACP 77
RELEX 698
ASIM 57
MAMA 133
COEST 189
COAFR 214
FIN 646

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	26. juuli 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 415 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE Euroopa Kestliku Arengu Fondi tagatisfondi valitsemise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 415 final.

Lisatud: COM(2021) 415 final

Brüssel, 26.7.2021
COM(2021) 415 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA
KONTROLLIKOJALE**

Euroopa Kestliku Arengu Fondi tagatisfondi valitsemise kohta

SISUKORD

1. Sissejuhatus	2
2. Tegevuse kontekst	2
3. EFSD tagatisfondi haldamine 2020. aastal	3
3.1. Finantsjuhtimine	3
3.2. Turusuundumused	3
3.3. Portfelli struktuur ja peamised omadused	4
3.4. Tootlus	5
4. Raamatupidamine ja aruandlus	5
4.1. EFSD tagatisfondi finantsaruanded seisuga 31. detsember 2020	6
4.2. Rahastamine	7
5. Sihtsumma asjakohasuse ja EFSD tagatisfondi taseme hindamine	8

1. SISSEJUHATUS

Selle aruande õiguslik alus on määrus (EL) 2017/1601 (edaspidi „EFSD määrus“). EFSD määruse artikli 16 lõikes 3 on sätestatud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale aruande Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD) tagatisfondi valitsemise kohta eelmisel kalendriaastal, sealhulgas hinnangu sihtsumma piisavuse, EFSD tagatisfondi taseme ja selle täiendamise vajaduse kohta.

2. TEGEVUSE KONTEKST

EFSD katab tegevuse rahastuse (sh nii segarahastamistoimingud kui ka EFSD tagatis) Aafrikas ja ELi naabruses.

EFSD tagatis on üks peamisi uuenduslikke elemente, mida kasutatakse partnerriikides selleks, et vähendada kestlikku arengusse tehtavate investeeringute riske ja soodustada niiviisi investeeringute hankimist, toetada kestlikku ja kaasavat majanduslikku ja sotsiaalset arengut, maksimeerida täiendavust ning kaasata ühisrahastuse kaudu erasektori vahendeid. Tagatis on mõeldud riskide leevendamiseks, et turumoonutusi tekitamata võimendada erasektoripoolset rahastamist.

EFSD tagatise kogusummaks on kinnitatud 1,5 miljardit eurot, mis kaetakse liidu üldeelarvest. EFSD tagatisfondi on täiendavaid sissemaksmeid teinud Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus summas 50 miljonit USA dollarit, Taani summas 9,6 miljonit eurot, Tšehhi Vabariik summas 300 000 eurot ja Eesti summas 100 000 eurot.

EFSD määruse artikliga 14 luuakse EFSD tagatisfond, mis on likviidsuspuhver, millest tehakse rahastamiskõlblikele vastaspooltele EFSD tagatise realiseerimise korral väljamakseid. Euroopa Liit on oma rahaliste kohustuste katmiseks eraldanud 750 miljonit eurot, mis vastab 50 protsendile ELi tagatiskohustustest.

EFSD tagatisfond on asutatud 2018. aastal. 2020. aasta 31. detsembri seisuga on fondi makstud ligikaudu 799 miljonit eurot.

Teabe EFSD tagatisfondi 2019. aastal saavutatud tulemuste kohta esitas komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale aruandes EFSD tagatisfondi juhtimise kohta¹.

¹ COM (2020) 346

3. EFSD TAGATISFONDI HALDAMINE 2020. AASTAL

3.1. Finantsjuhtimine

EFSD tagatisfondi investeerimisportfelli investeeritakse kooskõlas varahalduse põhimõtetega, mis on sätestatud komisjoni 22. jaanuari 2017. aasta otsuses C(2017)7693, rakendades ka EFSD tagatisfondi varahalduse suuniseid.

Nende suuniste kohaselt tuleb tagada investeerimisportfelli vara piisav likviidsus, et tagatist saaks vajaduse korral realiseerida, ning ühtlasi hoida tulu ja riskitase optimaalsena, et oleks tagatud kõrgel tasemel turvalisus ja stabiilsus.

Vastu on võetud investeerimis- ja riskijuhtimisstrateegiad, mis kajastavad investeerimisesmärke ning turutingimuste väljavaateid. Investeerimisstrateegia eesmärk oli varasid mitmekesistada, kasutades mitmesuguseid fikseeritud tulumääraga varaklasse.

3.2. Turusuundumused

2020. aasta turuarengus domineerisid COVID-19 viiruse levik, selle laastav mõju rahvatervisele ja maailmamajandusele ning valitsuste ja keskpankade kiired ja tugevad poliitikameetmed.

Fikseeritud tulumääraga väärtpaberite turgudel algas aasta optimistlikult tänu edusammudele USA ja Hiina kaubandussuhetes ja üldisele positiivsele foonile majanduses. Saksamaa kümneaastase võlakirja (Bund) tootlus jõudis jaanuari keskpaigas kõrgele -0,16 % tasemele, mis on kogu aasta kõrgeim.

Hiljem samal aastal kehtestati enam kui poolele maailma rahvastikust viiruseohu tõttu sisuliselt totaalsed liikumispiirangud, mis tekitas ülemaailmse šoki nii pakkumises kui ka nõudluses, eelkõige silmast silma teenuste puhul. Ootamatu šokk koos riskikartlikkuse ja volatiilsuse tohutu kasvuga tabas kogu maailma finantsturge. Sellest tulenev „raharalli“ tõi kaasa varade kiirmüügi, põhjustades häireid ja ohustades finantsturgude stabiilsust.

Aktsiaturud läksid järsult langusse ja investorid valisid turvalised varad, nagu Bund, mille tootlus vähenes märtsi keskpaigaks kiiresti aasta madalaimale tasemele (-0,86 %), ja USA riigikassa võlakirjad, mille tulusus langes veelgi enam, millele aitas kaasa kaks USA Föderaalreservi poolt märtsi alguses tehtud erakorralist intressimäära kärbet kokku 150 baaspunkti ulatuses. Seejärel turvaliste varade tootlused pöördusid ja kasvasid turgude ebakindluse ja vähese likviidsuse tingimustes sarnaselt ülejäänud fikseeritud tulumääraga väärtpaberite tootlusega. Bund liikus kümme päeva pärast aasta madalaimale tasemele jõudmist tagasi -0,20 % poole. Muude Euroopa riigivõlakirjade hinnavahe Bundiga suurenes märkimisväärselt, samuti kõigi muude fikseeritud tulumääraga varaklasside hinnavahe.

Usalduse taastamiseks rakendasid valitsused päästepakette ja keskpangad võimaldasid enneolematu ulatuses rahalisi ümberkorraldusi (nt intressimäära langetamine ja/või varade

ostmine), aidates turgudel rahuneda ja varade väärtusel taastuda. Pärast märtsi volatiilsust stabiliseerusid hinnavad alates aprillist, jätkates vähenemist. Euroopas ja kogu maailmas pakutavate enneolematute rahastuspakettide, eelkõige 750 miljardi euro suuruse Next Generation EU rahastu väljakuulutamise kergitas juunis üldist tootluse taset, kuid keskpangad tõestasid oma otsusekindlust ja hoidsid seda liikumist kontrolli all, et tagada soodsad rahastamistingimused, võttes arvesse püsivaid langusriske. Ülejäänud aasta jooksul vähenesid euroalal tulusus ja hinnavad järk-järgult, samal ajal kui investorite usaldus paranes jätkuvalt tänu edusammudele vaktsineerimises ja tänu täiendavate stiimulite lootusele pärast novembris toimunud USA valimisi. Bund lõpetas aasta $-0,57\%$ juures.

Kuigi fikseeritud tulumääraga turgude arengut iseloomustas väga suur volatiilsus, pakkusid nad atraktiivseid investeerimisvõimalusi, mis omakorda aitasid kaasa EFSD tagatisfondi aastalõpukasumile.

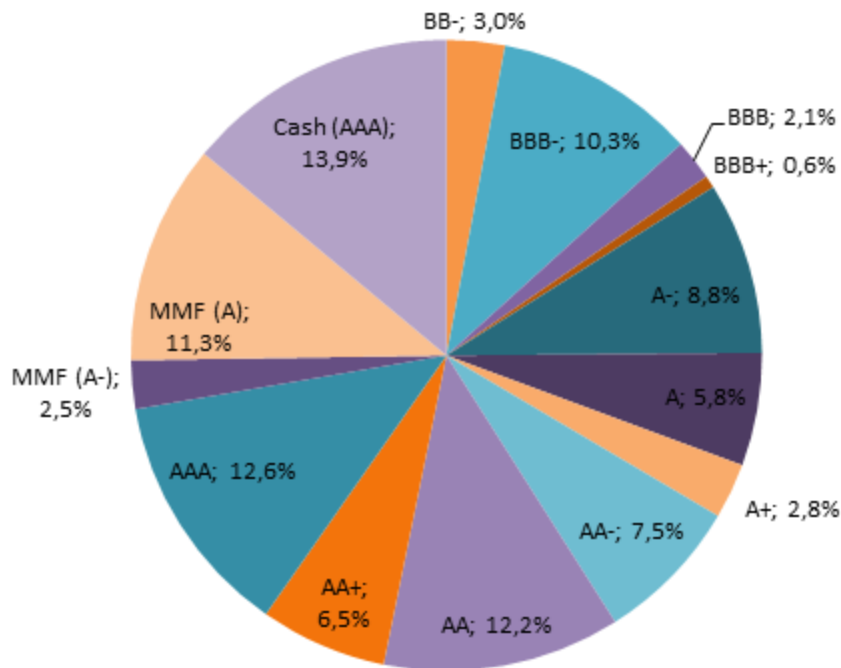
3.3. Portfelli struktuur ja peamised omadused

Investeermiseesmärkide saavutamiseks hallatakse EFSD tagatisfondi investeerimisportfelli varasid investeerimisstrateegia kohaselt. Investeerimisstrateegiat väljendatakse sihttasemenä, mis määrab kriteeriumidele vastavate finantsvarade indikatiivse jaotuse eri kategooriate vahel.

2020. aasta detsembri seisuga koosnes investeerimisportfell peamiselt riikide, haldusüksuste, riigiüleste emitentide ja agentuuride ning välisriikide valitsuste emiteeritud väärtpaberitest (46 % turuväärtusest, samal ajal kui võrdlusalus on 52 %), ettevõtete ja finantseerimisasutuste emiteeritud tagatiseta võlakirjadest (14 % turuväärtusest, võrdlusalus 18 %) ning pandikirjadest (14 % turuväärtusest, võrdlusalus 0 %). Ülejäänud investeeriti peamiselt rahaturufondidesse.

2020. aasta lõpus oli keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskriteeriumidele vastavate võlakirjade osakaal 12 %.

Portfelli kestus 2020. aasta lõpu seisuga oli 2,41 aastat ja EFSD väärtpaberite krediitireitingud jagunevad järgmiselt:

Suurem osa portfelist on investeeritud likviidsetesse väärtpaperitesse ja rahaturuinstrumentidesse ja piisava osa (32 % portfelli koguväärtusest) lunastustähtpäev on 12 kuu jooksul.

Portfelli struktuur (kestus, krediidirisk ja likviidsus) on kujundatud vastavalt prognoositud rahavoogudele, mis tulenevad ELi tagatisega kaetud EFSD toimingutest (nt prognoositud realiseerimine ja tulu).

3.4. Tootlus

Aastatootluse arvutamisel võetakse aluseks ajaliselt kaalutud näitajad, et vältida portfelli suurusest tulenevat mõju.

Turutingimustes, mida iseloomustas tervishoiuga seotud volatiilsus ja kõigi aegade väikseim tootlus, oli fondi aastane absoluuttootlus 2020. aastal 0,734 % (ajaliselt kaalutud tootlus enne kulusid ja tasusid). See tulem on kooskõlas EFSD sihttaseme aastatootlusega (0,507 %). Nii võrdlusaluse kui ka portfelli 2020. aasta tootlust mõjutasid siiski valdavalt positiivsed tootluskõverad. Võttes arvesse ELi tootluse enneolematult madalat taset, võivad vastupidised kõverad (st tõusev tootlus) mõjutada portfelli lähiaastatel negatiivselt.

4. RAAMATUPIDAMINE JA ARUANDLUS

Allpool on toodud EFSD tagatisfondi finantsnäitajad. 2020. aastal EFSD tagatisfondile taotlusi ei esitatud.

4.1. EFSD tagatisfondi finantsaruanded seisuga 31. detsember 2020

EFSD tagatisfondil oli 31. detsembri 2020. aasta seisuga koguvara 804,12 miljonit eurot. Varad koosnesid investeerimisväärtpaberite portfelist, mida klassifitseeritakse müügivalmina, (692,00 miljonit) ja rahast (112,12 miljonit).

2020. aasta finantsaruande kohaselt oli EFSD tagatisfondi majandustulemus aasta lõpus - 0,62 miljonit eurot. Peamised põhjused olid siin sularahareservi ja väärtpaberite ning tasude negatiivsed intressikulud (-1,04 miljonit eurot), mida suudeti vaid osaliselt korvata müüdüd väärtpaberite realiseeritud kasumi ja väärtpaberite laenuks andmisest saadud tulu (0,42 miljonit eurot) abil. 2020. aasta lõpu seisuga tagatisfondis olevate positsioonide realiseerimata kapitalikasum/-kahjum väljendus vaid positsioonide hindamises, aga mitte majandusaasta tulemis. EFSD tagatisfondi tulemused koos kapitalikasumi/-kahjumiga on toodud punktis 3.4.

31. detsembril 2020 lõppenud aasta tulemiaruanne

(summad on eurodes, sulgudes – kulud/kahjud, sulgudeta – tulud/kasumid)

	2020	2019
	eurot	eurot
Tulu põhitegevusest	–	–
Kulu põhitegevusest	–	–
Muu kulu põhitegevusest	(15 000)	(15 000)
<i>Audititasud</i>	(15 000)	(15 000)
PÕHITEGEVUSE TULEM	(15 000)	(15 000)
Rahaline tulu	415/918	188/403
Intressitulu:	152 600	(54 689)
<i>Raha ja rahaekvivalentid</i>	–	–
<i>Müügivalmis varad</i>	152 600	(54 689)
<i>Muu intressitulu</i>	–	–
Realiseeritud kasum müügivalmis varade müügist	250 985	240 839
Tulu väärtpaberite laenuks andmisest	12 333	2 253
Finantskulud	(1 024 364)	(448 536)
Raha ja rahaekvivalentide intressikulu	(197 065)	(404 272)
Realiseeritud kahjum müügivalmis varade müügist	(727 658)	(15)
Depootasud ja muud finantskulud	(99 641)	(44 249)
FINANTSTULEM	(608 446)	(260 133)
MAJANDUSAASTA TULEM	(623 446)	(275 133)

Bilanss 2020. aasta 31. detsembri seisuga

(summad on eurodes, sulgudes – kulud/kahjud, sulgudeta – tulud/kasumid)

VARAD

	31. detsember 2020	31. detsember 2019
	eurot	eurot
PÕHIVARA	435 238 107	348 061 980
Müügivalmis finantsvarad	435 238 107	348 061 980
KÄIBEVARA	368 878 530	251 527 281
Müügivalmis finantsvarad	256 757 770	246 643 539
Nõuded (st väärtpaperite laenuks andmise tasud)	2 197	1 595
Raha ja rahaekvivalendid	112 118 563	4 882 147
<i>Arvelduskontod</i>	<i>112 166 318</i>	<i>4 885 215</i>
<i>Raha ja rahaekvivalentide kogunenud intress</i>	<i>(47 755)</i>	<i>(3 068)</i>
VARAD KOKKU	804 116 637	599 589 261

NETOVARA JA -KOHUSTUSED

	31. detsember 2020	31. detsember 2019
	eurot	eurot
NETOVARA	804 091 888	599 567 587
Sissemakse ELi eelarvest	798 968 935	600 100 000
Õiglase väärtuse reserv	6 090 099	(188 713)
Jaotamata kasum	(343 700)	(68 567)
Majandusaasta tulem	(623 446)	(275 133)
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED	24/749	21/674
Muud võlad	24/749	21/674
NETOVARA JA -KOHUSTUSED KOKKU	804 116 637	599 589 261

4.2. Rahastamine

EFSD tagatisfondi rahastatakse Euroopa Liidu üldeelarvest ja Euroopa Arengufondist (EAF). EFSD tagatisfondi rahastamisallikad aastate 2014–2020 mitmeaastase finantsraamistiku ajal on: 400 000 000 eurot EAFi üldreservist ja 350 000 000 eurot Euroopa Liidu üldeelarvest. EFSD tagatisfondi võidakse rahastada ka liikmesriikide ja teiste panustajate vabatahtlikest sissemaksetest, investeeritud vahenditelt teenitud tulust ning makseviivituses olevatelt võlgnikelt saadud tulust ja summadest. Eesti, Tšehhi Vabariik, Taani ning Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus eraldasid täiendavalt u 49 miljonit eurot².

Tagatisfond loodi 2018. aastal. 31. detsembriks 2020 oli liidu fondidest (nii ELi üldeelarvest kui ka EAFist) tagatisfondi tehtud maksete ja neile lisandunud vabatahtlike sissemaksete kogusumma 799 miljonit eurot. 2020. aasta lõpuni EFSD tagatisfondile taotlusi ei esitatud.

² Eesti: 100 000 eurot; Tšehhi Vabariik: 300 000 eurot; Taani 9,4 miljonit eurot; Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus: 39,2 miljonit eurot (50 miljonit USA dollarit)

5. SIHTSUMMA ASJAKOHAUSE JA EFSD TAGATISFONDI TASEME HINDAMINE

EFSD määruses on EFSD tagatise sihtsummaks sätestatud 50 % liidu üldeelarvest kaetavate EFSD tagatiskohustuste kogusummast. Liikmesriikide või muude rahastajate täiendavad vabatahtlikud sissemaksed on 100 % eraldistega kaetud. EFSD tagatise netovarade suurus on praegu 804 miljonit eurot.

2020. aasta 31. detsembri seisuga oli kümne finantseerimisasutusega sõlmitud kokku 18 EFSD tagatislepingut kogusummas 1 549 miljonit eurot, mis ületab tänu rahastajate täiendavale panusele EFSD algse tagatissuutlikkuse. EFSD eesmärk on tegeleda turutõrgete ja mitteoptimaalsete investeerimisolukordadega ning soodustada erasektoripoolset rahastamist. Kuna 2020. aastal levis üle kogu maailma COVID-19 viirus, otsustas komisjon kasutada EFSD tagatist vahendina, mis aitab partnerriikidel kriisist üle saada. See tähendas, et EFSD tagatis pidi kiirelt kohanema ülemaailmsest pandeemiast tingitud majandusvajadustega, keskendudes mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, rahastamisele kohalikus vääringus ning tervishoiusektori toetamisele. Varem sõlmitud lepingud, mis hõlmasid mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahastamist, täideti ning uute lepingute üle peeti läbirääkimisi ja allkirjastati need. Eriti oluline muutus oli uus kokkulepe eraldada 400 miljonit eurot COVID-19 vaktsiinide jagamiseks partnerriikidele.

EFSD tagatise ja sellega seotud tagatisefondi haldajana vastutab komisjon likviidsuspuhvri nõutava taseme säilitamise eest. Komisjoni toetab tagatiste tehnilise hindamise rühm (G-TAG), kuhu kuuluvad krediidiriskiekspertid mitmest Euroopa finantseerimisasutusest. G-TAGi ülesanne on pakkuda sõltumatut ja erapooletut tehnilist oskusteavet pangandusega seotud küsimustes, sealhulgas riskiseireks garantiiga hõlmatud projektide rakendamise ajal.

Vastavalt G-TAGi hinnangule, mille rühm esitas oma 2021. aasta jaanuari arvamuses, on EFSD vahendite ammendumise tõenäosus kogu fondi eluea jooksul (hinnanguliselt umbes 19 aastat) 2020. aasta detsembri andmete põhjal (eeldusel, et keskmine hinnatoetus on 75 %) tunduvalt väiksem kui EFSD riskitaluvuspiir, mis keskmise stsenaariumi korral on 10 %. Sama kehtib ka keskmise stsenaariumi puhul, eeldades, et toetus on 100 %, mis on kooskõlas EFSD tagatise riskipoliitika suunistes sätestatud piirmääradega. Sellest hoolimata ületatakse suure riskiga stsenaariumi korral EFSD riskitaluvuspiiri, eeldades, et tagatistasu toetus on 75 % või 100 %. Tõenäosus, et EFSD fond ühe aasta jooksul ammendub, on väiksem kui 0,02 %, eeldades, et tagatistasu toetus on 75 % või 100 %.